

SINGAPUR TA'LIM TIZIMI

Begaliyeva Mehriniso O'razbayeva
Kamoliddinova Hadicha Hasan qizi

*UMFT universiteti, Pedagogika
psixologiya yo'nalishi talabalari*

Annotatsiya: Ushbu maqolada Singapur ta'lim tizimining tuzilishi, asosiy tamoyillari va bosqichlari keng yoritilgan. Unda maktabgacha ta'lim, boshlang'ich va o'rta ta'lim, kasbiy-texnik hamda oliy ta'lim tizimining o'ziga xos jihatlari tahlil qilingan. Shuningdek, o'qituvchilar tayyorlash tizimi, ta'lim sifatini ta'minlash mexanizmlari va Singapur ta'lim modelining xalqaro miqyosdagi muvaffaqiyatlari haqida ma'lumot berilgan. Maqola Singapur ta'lim tizimining samaradorligini ochib berish va uni boshqa davlatlar tajribasi bilan qiyoslash uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Singapur ta'lim tizimi, sifatli ta'lim, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, o'rta ta'lim, kasbiy-texnik ta'lim, oliy ta'lim, o'qituvchilar tayyorlash, ta'lim samaradorligi, innovatsion ta'lim.

Kirish

Singapur ta'lim tizimi bugungi kunda dunyodagi eng samarali va ilg'or tizimlardan biri sifatida tan olinadi. Xalqaro baholash dasturlari, jumladan PISA va TIMSS natijalariga ko'ra, Singapur o'quvchilari matematika, tabiiy fanlar va o'qish savodxonligi bo'yicha yetakchi o'rinlarni egallab kelmoqda. Mamlakatning tabiiy resurslarga kambag'al bo'lishi ta'limni asosiy strategik boylik sifatida rivojlantirishga majbur qilgan. Shu sababli Singapur hukumati ta'limga doimiy ravishda katta e'tibor va investitsiya ajratadi.

Asosiy qism

Singapur ta'lim tizimi bir necha muhim tamoyillarga asoslanadi. Eng asosiy tamoyil — sifat va natijadorlikdir. Ta'lim jarayoni faqat bilim berish bilan cheklanmay, balki o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, muammoni hal qilish, jamoada ishlash va yetakchilik ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Yana bir muhim tamoyil — tenglik. Barcha bolalar ijtimoiy kelib chiqishidan qat'i nazar, sifatli ta'lim olish imkoniyatiga ega. Shuningdek, tizim moslashuvchanlik tamoyiliga amal qiladi, ya'ni o'quvchilarning qobiliyati va qiziqishlariga mos yo'nalishlar taklif etiladi.

Singapurda maktabgacha ta'lim majburiy bo'lmasa-da, keng tarqalgan va juda rivojlangan. Odatda bolalar 3 yoshdan boshlab bolalar bog'chasiga qatnay boshlaydi. Bu bosqichda asosiy e'tibor bolalarning ijtimoiylashuvi, nutq rivoji, mantiqiy fikrlash va mustaqil harakat qilish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratiladi. O'yin orqali

o'qitish asosiy usul hisoblanadi. Davlat maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatini qat'iy nazorat qiladi va sifat standartlarini belgilaydi.

Boshlang'ich ta'lim 6 yil davom etadi va 6–12 yoshli bolalarni qamrab oladi. Bu bosqich majburiy hisoblanadi. O'quv dasturiga ingliz tili, ona tili (malay, xitoy yoki tamil), matematika, tabiiy fanlar, san'at va jismoniy tarbiya fanlari kiradi. Ingliz tili asosiy o'qitish tili bo'lib, bu Singapurning global raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich ta'lim oxirida o'quvchilar maxsus imtihon topshiradi, bu esa keyingi bosqichdagi yo'nalishni aniqlashda muhim rol o'ynaydi.

O'rta ta'lim tizimi o'quvchilarning akademik darajasi va qiziqishlariga qarab bir nechta yo'nalishlarga bo'linadi. Bu bosqichda o'quvchilar nazariy bilim bilan bir qatorda amaliy ko'nikmalarni ham egallaydi. O'qish jarayoni juda intizomli va talabchan. Fanlar chuqur o'rgatiladi, ayniqsa matematika va tabiiy fanlarga katta e'tibor beriladi. O'rta ta'lim yakunida milliy imtihonlar o'tkaziladi va ularning natijasiga ko'ra o'quvchilar keyingi ta'lim bosqichini tanlaydi.

Singapur ta'lim tizimining muhim jihatlaridan biri kasbiy va texnik ta'limning yuqori darajada rivojlanganidir. Akademik yo'nalishga qiziqishi kam bo'lgan o'quvchilar uchun amaliy kasblarni o'rganish imkoniyati yaratilgan. Texnik institutlar va kasb-hunar markazlari zamonaviy uskunalar bilan jihozlangan. Bu muassasalar mehnat bozori ehtiyojlariga mos mutaxassislar tayyorlaydi va bitiruvchilarning ish bilan ta'minlanish darajasi juda yuqori.

Singapurda oliy ta'lim muassasalari xalqaro miqyosda yuqori nufuzga ega. Milliy universitetlar va texnologiya institutlari ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va amaliy ta'limga katta e'tibor qaratadi. Talabalar mustaqil fikrlashga, tadqiqot olib borishga va yangi g'oyalar yaratishga undaladi. Oliy ta'limda ham ingliz tili asosiy o'qitish tili hisoblanadi, bu esa xorijiy talabalar uchun qulay muhit yaratadi.

Singapurda o'qituvchi kasbi eng nufuzli kasblardan biri hisoblanadi. O'qituvchilarni tanlash jarayoni juda qat'iy bo'lib, faqat eng iqtidorli nomzodlar qabul qilinadi. Ular doimiy ravishda malaka oshirish kurslarida qatnashadi va zamonaviy pedagogik usullarni o'rganadi. O'qituvchilarga yuqori maosh va ijtimoiy kafolatlar beriladi, bu esa ularning motivatsiyasini oshiradi.

Singapurda o'quvchilar bilimini baholash tizimi aniq mezonlarga asoslanadi. Baholash faqat yakuniy imtihonlar bilan cheklanmay, balki jarayon davomida olib boriladigan kuzatuv, loyihalar va amaliy topshiriqlar orqali amalga oshiriladi. So'nggi yillarda haddan tashqari imtihonbosimni kamaytirish maqsadida baholashning muvozanatli usullari joriy etilmoqda. Bu o'quvchilarning ruhiy holatini yaxshilash va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Singapur ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar keng qo'llaniladi. Maktablar zamonaviy kompyuterlar, interaktiv doskalar va onlayn ta'lim platformalari bilan jihozlangan. O'quvchilar erta yoshdan boshlab axborot texnologiyalaridan samarali

foydalanishni o'rganadi. Masofaviy ta'lim va raqamli resurslar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan.

Singapurda ta'lim tizimi bevosita mehnat bozori ehtiyojlariga moslashtirilgan. O'quv dasturlari iqtisodiyotning real talablari asosida doimiy yangilanadi. Universitetlar va texnik institutlar sanoat korxonalari bilan yaqindan hamkorlik qiladi. Bu esa bitiruvchilarning ish topish imkoniyatini oshiradi va malakali kadrlar yetishib chiqishiga zamin yaratadi.

Singapur ta'lim tizimida axloqiy tarbiya va milliy qadriyatlarga katta e'tibor qaratiladi. O'quvchilarda intizom, mas'uliyat, vatanparvarlik va jamiyat oldidagi burch tuyg'usi shakllantiriladi. Fuqarolik ta'limi orqali yosh avlod jamiyat hayotida faol ishtirok etishga tayyorlanadi. Singapur ta'lim tizimi xalqaro tajribaga ochiq bo'lib, ko'plab davlatlar bilan hamkorlik qiladi. Chet el universitetlari bilan qo'shma dasturlar, talabalar almashinuvi va xalqaro tadqiqot loyihalari yo'lga qo'yilgan. Bu esa ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa

Singapur ta'lim tizimi puxta rejalashtirilgan, samarali va kelajakka yo'naltirilgan tizimdir. Ushbu tizim mamlakatning iqtisodiy rivoji va xalqaro maydondagi muvaffaqiyatlarida muhim rol o'ynaydi. Ta'limga strategik yondashuv, o'qituvchilar sifatiga e'tibor va o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirish Singapur tajribasining asosiy yutuqlari hisoblanadi. Shu sababli Singapur ta'lim modeli ko'plab davlatlar uchun o'rganishga arzigulik namuna bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xaydarov. S.A.(2026). Pedagogik risklarni boshqarishda globallashtirish jarayonlarning ahamiyati. International scientific journal. Interpretation and researches. 1(73).
2. Xaydarov. S.A. (2026). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashtirish jarayonidagi ahamiyati. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 3(1). 159-164.
3. Хайдаров С. (2025). Оилаларда фарзанд тарбиясига рухий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
4. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
5. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
6. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.

7. Khaydarov S.A. (2025). On analysis of family factors and social creativity issues in the study of the psychological portrait of educational institutions' leaders. Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology ISSN: 1001-4055 Vol. 46 No. 2.
8. Xaydarov S.A. (2025). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. 3 (9). 261-265.

